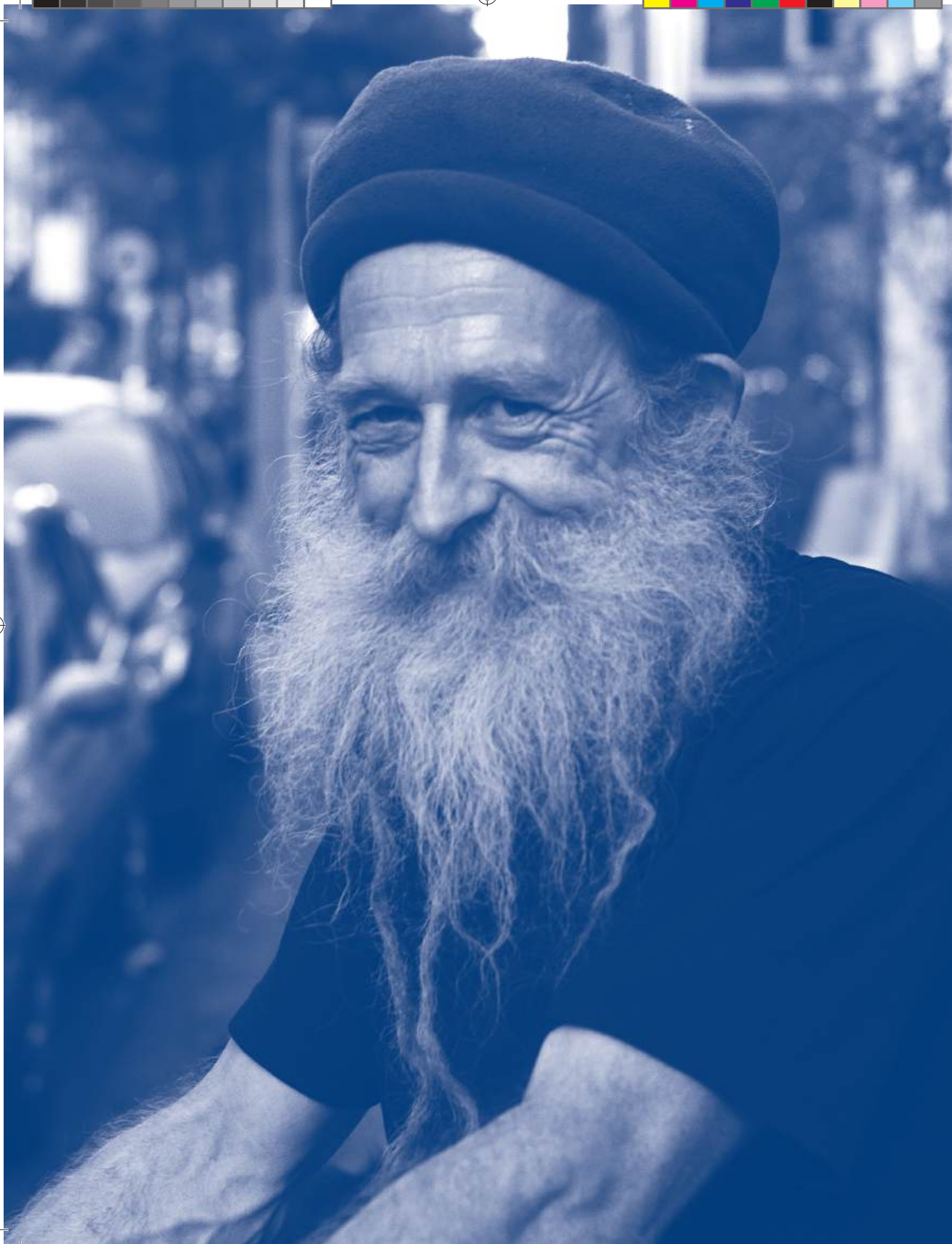

Is de autonomie van de pastoraat heilig?

Situatie

Een passant vertelde recent aan een van de straatpastores dat hij heeft besloten te stoppen met het leven. Hij is sinds omstreeks twaalf jaar dakloos en voelt zich aan alle kanten tegengewerkt door het systeem van de samenleving. Het gaat om een naar schatting 50-jarige man, die enerzijds iets aanhankelijk uitstraalt en die anderzijds gehard is door zijn leven op straat met alles wat hij daarin heeft meegemaakt. Hij voelt zich onrechtvaardig behandeld door de gemeentelijke overheid, omdat hij – wanneer hij zich zou laten helpen – doorverwezen wordt naar woonvoorzieningen waar overwegend mensen verblijven met een achtergrond in psychiatrie of verslaving. Zelf herkent hij zich in het geheel niet in deze groep mensen.

De pastor die dit bericht heeft gehoord, heeft gedurende de jaren dat hij hem kent een redelijk contact met hem opgebouwd. Hij deelt deze situatie met ons, zijn collega's. Dat doet hij vanuit zijn overtuiging dat dit iets is dat gedeeld moet worden. Hij deelt ook direct mee dat deze man zijn besluit genomen heeft en dat hij als pastor dit besluit zal respecteren. De pastor gaf aan in het gesprek met de passant deze mededeling ter kennisgeving te hebben aangenomen, vanuit zijn intuïtie dat hier sprake is van 'balanced suicide'.

Ethische vragen

- Welk signaal geef je af wanneer je als pastor in een dergelijke situatie deze keuze maakt?
- Wat is überhaupt je verantwoordelijkheid van jou als pastor in een situatie als deze?
- Wat zegt deze situatie over de mate van openheid en onderlinge kritische bevraging?

Standpunten, belangen en waarden

Visie pastor die deze kwestie ter sprake bracht:

'Dit is een situatie waarin sprake is van een 'balanced suicide', de man weet echt wel wat hij doet. Deze man ziet geen enkel perspectief meer en is het leven letterlijk beu. Ik begrijp hem, ik begrijp dat hij wil stoppen met leven. Treurig maar waar, het is niet anders. Mijn besluit staat vast, ik respecteer hem in zijn wens. Hij heeft mij ook niet gevraagd, maar bracht het echt als een mededeling.'

Om dit nu bij derden aan te kaarten ... nee, dan wordt hij straks opgenomen en dat wil ik hem besparen. Ik ken hem al jaren en hij heeft altijd gehecht aan zijn autonomie, dus dat zal ook nu het geval zijn.

Het respecteren van zijn wens, dat is wat deze man impliciet aan mij vraagt, en dat zal ik doen.' ▶

Visie collega:

‘Het leven als mens is heilig. Iedereen heeft het recht daarover zelf te besluiten. Het is treurig dat deze man geen ander perspectief meer lijkt te zien. Als straatpastores hebben we elk onze eigen populatie aan passanten die we ontmoeten. Mijn collega doet dit werk al vele jaren en heeft ontzettend veel ervaring met de doelgroep; hij put uit zijn intuïtie en daar is alle reden toe. Vaak klopt dat ook wel.

Daarnaast hebben we onderling afgesproken dat we elkaar vrij laten in de persoonlijke invulling van dit werk. Natuurlijk is het fijn als je het met elkaar eens bent, maar dat is nu eenmaal niet altijd zo. We delen echter wel altijd dit soort belangrijke zaken, zonder daarbij elkaar een andere kant op te willen bewegen.

Ik zou ook niet weten welk perspectief deze man nog aangereikt kan worden. Hoe verdrietig ik het ook vind, ik geloof ook dat de dood niet het einde is en dat hij dan een beter plekje krijgt dan nu.’

Eigen visie:

Menselijk leven is heilig en zou niet door suicide beëindigd mogen worden. De wens niet meer te willen leven is niet per definitie een doodswens. De vraag die bij mij opkwam naar aanleiding van deze mededeling over te zullen stoppen met leven, is: Hoe is deze man tot dit besluit gekomen? Wat betekent dit voor hem? Hoe is hij bezig met zijn levenseinde en op welke manier wil hij dat vormgeven? Hoe kan de pastor hem nabij zijn en dat wat in die ander van waarde is, bevestigen? Heeft de passant alle opties daadwerkelijk overwogen en is er nog enig perspectief dat zijn leven van waarde

kan maken? Kortom, veel vragen, die op enige manier mogelijkerwijs in een context van een vertrouwelijke ontmoeting met deze man plaats zouden mogen hebben.

Het zonder meer respecteren van de door hem aangegeven wens, staat voor mij gelijk aan het bevestigen dat er in het hier en nu geen hoop of perspectief meer is, en dat past niet bij mijn huidige visie op wie ik als pastor/geestelijk verzorger wil zijn. Het gesprek voeren met deze passant lijkt mij van belang en dat betekent dus niet het zonder meer delen van dit verhaal met derden, wat een duidelijke stap verder zou zijn. In een dergelijk gesprek zou ik iets willen zeggen als dat ik hem zou missen omdat ik hem zie als een kostbaar mens. Los van wat ik zelf belangrijk zou vinden in de omgang met deze man, vind ik dat een sterkere intercollegiale kritische bevraging op zijn plaats is. <